

Abonnement pour un an

250 piastres

Adresse :

Idjtihad Constantinople

Téléph-St, 865

XIXème ANNÉE

1 Juillet 1924 — No 167

اجتهاد

فلسفی ، اجتماعی ، ادبی ، اقتصادی مجموعہ

آبونمان : سنہ لکی [۲۴ نسخہ]

داخل ایچون ۲ ، خارج ایچون

۲ بچق ایرادر .

ادارہ خاہسی

جفال اوغانده « اجتهاد » نوی

تلفون : استانبول ۸۶۵

اون طقوزنجی سنہ

نومرو ۱۶۷-۱ تموز ۱۹۲۴

بر شہید و مایہ خرابیت در . بوخس و قناعت وجدانیہ
ایله در ، کہ چوق سنہل اول :

بیگ بیل اول ، بیگ بیل صوکرہ جان کیرن مر محنت
بنم انسان بورکده کوکرہ بن بر عصیاندر .
مر آغلان بر روحک و طیدر ، مر مظلوم
قولاریمہ ، وجدانہ حکم ایدر بر سلطاندر .
دیمشدم . بناء علیہ زنجیر بندہ مظلوم مستقل آذربایجان
بنم قولاریمہ و وجدانہ ، مر مظلوم خلق کبی ، مر زمان
امر ایدہ جک در . و بن هر زمان
« زخما برداشتم و فتحها کردیم و ایک
هرگز از خون کسی کاکون نشد میدانما »
یاخود

Que Marius annonce sa présence,
Par la terreur et les clefs de tombeaux,
Je marcherai sans hache, sans défense,
Suivi de cœurs et non pas de bourreaux.

دیہ بیلہ جک بر حق مجاہدی ، وضع فقط صمیمی و ثابت
بر حق ، مرحمت ، محبت مدافعی قلمش اولماقلہ متسل و منشرح
یاشایاجام

۱۲ نisan ۱۹۲۴ اجہاد تہوی روقتور عبداللہ جودت

محاضرہ زراعیہ

۱۱

زراعت ما کینالری

(دوام)

قارلر مزک عفولرینہ مفرور آ ، بو محاضرہ مزری ینہ
زراعت آلتلرینہ و زراعت میخانیکہ بہ تخصیص
ایدیورز . بر مملکتہ جاری اولان اصول زراعتلہ
طوبراقلری ایشلہ مک و سورمک ایچون قوللانیلان آلتلر
آراسیندہ بر طاقیم مناسبلر واردر ؛ و هر شیدن اول
اظردقہ آلتنق لازم کان شرائطہ اقتصادی مناسبلردر .
داها اولکی محاضرہ لر مزده ، نفوسہ نسبتلہ قابل زراعت
اولان اراضینک چوق فضلہ اولدیغی سوبلہ مش و بونک
نہ کی سبیلردن ایلہری کلدیکیغی ده آکلاتمش ایدک بو
کنیش یرلرہ یاپیلایلہ جک زراعتہ آنجانی « زراعت
متوسمہ » اولاییلر . مختلف زراعت اصوللارندن بحث
ایتدی کمز صیراده « زراعت متوسمہ » نکه اولدیغی ده
آکلادیرز . شیمدیلک شوقدار سوبلہ یلم ؛ بو اصوللہ کی
بر زراعت فضلہ معصرف اختیارینہ مساعد دکادر ؛

طوبراقلری قوللندیر مکدن زیادہ ، طبیعہ موجود اولان
عناصر انباتیہ نک ، مختلف طرز لرده باییلان عملیات
زراعیہ ایلہ و بر قاج سنہ بہ انحصار ایدن بسیط بر زراعت
متناوبہ ایلہ ، محافظہ چارہ لری آرانیر . چونکہ بویله
یرلرہ حاصلاتک ، اختیار ایدیلہ جک فضلہ معصرفہ تقابل
ایدہ مه مسندن قورقورلور . تجارتدہ اولدینی کبی ،
زراعتدہ اقتصادک بوتون قانونلری حکم سوردر . بوندن
طولاییدر ؛ کہ زراعت ایلہری کبتدکچہ اصول زراعتدہ
ده کیشیر ؛ « زراعت متوسمہ » دن یاواش یاواش « زراعت
متکافہ » یه طوغرو کیدیلیر . بو طرز دخی « اک چوق
معصرف ایلہ طوبراقلردن اک زیادہ حاصلات آلق »
اصولیدر . بو اصولک . مدیتدہ ، اجتماعیانده ، صنایعده و
وتجارتدہ ایلہری کیتیش و مزروع اراضیسی محدود
بولومش اولان مملکتلرده یاپیلایلہ جکفی خاطرندن
چیقار مالمالی در . بزم مملکتلر مزده تعقیب ایدہ جکمز
اصول زراعت : « واسع یرلرہ ، اک آرمه صرفلہ بوکا
تقابل ایدہ بیلہ جک متوسط یر حاصلات آلق » طرز
اولاییلیر . ایشته ، تراقتورلر کی چوق بهالی یه مال اولان
وبوبوک و متحرک بر صرمایہ عرض احتیاج ایدن آلات
زراعیہ یی قوللانا جقمز زمان بو جہتی دوشونمک
مجبوریتندہ یز . بوملاحظہ خرمن ما کینالری وده مت
باغلیان اوران ما کینالری ایچونده وارددر .

بو مسألہ نی داها اطرافلی بر صورتدہ آکلایاییلمک
ایچون بر آزده باشقا مملکتلرده جاری اون زراعت
میخانیکہ دن و بونک اقتصادیاتہ کورہ ناصیل ملاحظہ
ایدیلدیکندن بحث ایدہ جکمز . تخمیناً بر عصر اولہ
طوغرو ارجاع نظر ایدہ جک اولور ساق ، دنیانک همان
هر طرفندن تارلار او کوزلرلہ چکیلیر صابان و بولولوقلرلہ
سورولمکده ایدی . اک اول ، طوبراقلرک بخار قوتیلہ
ایشلہ یں ما کینالرلہ سورولمہ سی فکری میدانہ چیقدی .
بوندن صوکرہ ، الکتریکلہ ایشلہ یں ما کینالرک داها آبی
ایش کورده جکی دوشونولدی . داها صوکرہ پترول ، بنزن ،
واسپر تو کی مایہ لرلہ تحریک ایدیلن موتورلری و
اوتوموبیللری چفت ایشلر تده قوللانق خاطرہ کلدی
وبونلر ایچون بوبوک کوچوک متنوع ما کینالر و آلتلر

اختراع ایدیلدی . بو مختلف طرز لرك تأسیسی ، بر طرفدن
ایشلری داهای و داهای سرعتی کورمک و دیگر
طرفندن مصارف استحصالینی ممکن اولایلدی کی قادر
آلاتی احتیاجندن ایلری کلتی ایدی . مسأله ، صنعت
نقطه نظرندن حل ایدیلد کدن سو کرا اقتصادیه کوره
اگ موافق و فائده لی بر طرز ک اختیاری ده لازم کلمدی
ینه بو صیراده محدود بریری ، مثلاً اون دونوم و ستمدی کی
بر تار لای هر هانکی بر ده ریند کده سورمک ایچون نه قادر
قوه میخانیکیه صرف ایدیلک ایجاب ایده کی تدقی اولوندی
فی الحقیقه کور و له جک ایشلر ک درین و یایوزدن پایمالاسنه ،
طویر اقلر ک خفیف و یا آغیر اولارینه کوره صرف
ایدیلر ک قوتلر ک چوق تخالف ایده کی درکاردر .
زراعت میخانیکیه ک نه اولدیفی و بولک ایچون نه کی
شیلر ک بیانیمنه سی لازم کلدی کی بک آبی آکلاییلر ک
ایچون بر آز داهای اطرافلی سوبله مک ایسته یوروز . مثلاً :
پاریس جوارنده وزراعتیه اگ اولویشلر بر یرده بر سنه
اول اکیلریش اولان پانجار طویر لایوب قالدیر یلدقن
سو کرا ، اون دونوملک بر تار لای سورمک و صو ک بهارده
بوغدای اگک ایچون ، ۷ میلیون کیلو غرامترو قوت
صرف ایدیلدی کی بالحساب آکلاییلر ک . حال بوک ،
بوغدای آگیزندن سو کرا بو قادر بر تار لای شکر پانجاری
ایچون حاضر لامق ایسته نیلدی کی زمان صرف اولوناجق
قوتک ۵۵ میلیون کیلو غرامترویه چقدیفی کور و لمشدی .
سورمک طیر می قلامق و لو غلامق کی عملیاته منحصر اولان
بو ایشلر ک داهای آغیر طویر اقلر ده نه بویوک قوتلر صرفه
بادی اولاجیفی بوندن آکلاییلر یز . فضله اولارق ،
تخم آتما ، کوبره طاشیما و محصولی طویر لایا کی صرفلر ده
بو حسابلر ده داخل دکلدر . سز ، زراعت اصوللر منزله
هنوز ابتدائی بر حالده قالدیفی ، طویر اقلر منزله بویوزدن
فنا لاشدیفی ، بر چوق سبیلر دن طویر لای استحصال
مصرفلر یزک آرتدیفی ، زراعتیه بار اولان اعشاری ،
اراضی و بر کولری ... داهای بیلیم هانکی بیلر ی ده
حسابه قاناجق اولور و ساکزه بسیط و ابتدائی احتیاجلر منزله
تقابل ایدنه زراعت اصوللر منزلی بردن برده کیشدر مکده
نه بویوک تهلر ک اولاجیفی واضحاً آکلاییلر ی سگیز .

شرائط اقتصادیه سی داهای مساعد اولان یرلر ده استحصال
مصرفلک آزمایشی و هر دلو حاصلات زراعتیه ایچون کی
یکی عجز جلر بولونماسی ، زراعتک همایه سی ... کی اسباب
و سواقی بر اصولدن دیگر بر اصوله کچمک امکافی حاضر لار .
طویر اقلر ک ما کینلر له ایشلر منه سی ، زراعتیه علاندار اولان
صنایعک تکامله ، شرائط اقتصادیه ک داهای مساعد بر شکل
آلماسینه و سرمایه زراعتک احتیاجاته تقابل ایدمه یلعه
سنه ... تابعدر . بو شرائطی جامع اولمایان یرلر ده زراعت
ما کینلری ، بزم قناعت مزجه ، متعدد کویلر و چقتلر ک
آراسنده مشترکاً قوللاییلر یز دیگر طرفندن زراعتک
کوبره یه احتیاجی اولدیفی خاطر دن جیقار مایلی در .
حال بوک ، مملکت مزده تار لار ک کوبره و یرلر یه فوق العاده
عایدیلر ک بر ایشدر . بوندن اولکی محاضر لر منزله
برنده ، رومالیر زمانندن قالما ، ایکی سیک سنه ک بر اصول
زراعتیه ، یعنی تار لاری بر سنه سوروب اگ کدن سو کرا
ایرته سی سنه آچیق ناداس خالنده ، بوش بر اقلر طویر اقلر منز
دن بردوزییه اگسینان عناصر نباتیه ک اطافه ایدیلر مه یه
جگنی آکلاییلر یز . « کوبره سز زراعت اولاماز ۱ »
حقیقی هر شیدن ، حتی زراعت ما کینلر دن و بلکه اصول
زراعتک اصلاحی تأملدن اولر ، دوشونولمک لازم کایر .
زراعتیه قوللاییلر حیوانلر ، طویر اقلر منزله محتاج
اولدیفی کوبره یی و یرر : اولنک ایچون بو حیوانلر دن
مملکت مز هیچ بر زمان مستغنی قالاماز بو حیوانلر ک
حیات نقطه نظرندن بزه تأمین ایتدکری منفعتلری ده
خاطر مزه کتیرمه لی یز . آنادولی کویلو سنک سنه ده بلکه
بر دفعه اتمه یی کی دوشونیلور می یز ؟ یالکیز زراعتک
دکل ، حیات و معیشتک ده بو حیوانلر محتاج اولدیفی
اوتوتیق غفر اولونماز غفلتدر . مملکتیه اتمه سوت و
یاغ مبدول بولونمق کوبره لر له تار لاری قوتلندیرمک و
بوسایه ده حاصلاتی آرتیروب استحصال مصرفی آراتیق
ایچون بوتون قوتلر له جفت حیوانلر نی آرتیر مایه باقالمی یز .
حرب عمومینک باعث اولدیفی بلیات اجتماعیه ک بری ده
جفت و دول حیوانلر یزک یک زیاده آزمایشلر اولماسیدر .
تراقور لردن اولر دوشونولر ک مسأله بودره کویلو نک
محتاج اولدیفی و بوندن سو کرا ده عصر لر جه مدت محتاج

تدقیق اتمک و فرا ساشمن دوفر لری الکتریقله ایشلمک ایچون اسو یچر ده طولاشدیغی یازیوردی . بر مملکتده شکر چیلک ، اسپر توچیلک ، دکر منچیلک ، اسپلیکچیلک و طر قوما چیلک کیم منعتلر تأسیس ایدر و بوسنا ییمده شلاله لردن استحصال اولونان الکتریق ، قوه محرکه ، اولارق ، قوللانیلیر سا ، اوزمان زراعتده بوندن مستفید اولور و تارالاری سورمک ایچون محتاج اولدیغی قوتی بالنسبه آز مصرفله بولور .

ریاضی بنقطه نظر دن دوشوندیکیز زمان ، قوللانیلان اسولدن صرف نظر ، زراعت میخانیکیه ایله داهازاده قوت صرفه مجبور اولدیغیمز آکلاشیلیر . بر قوه محرکه استحصال ویا بوله بر قوتی اوزاق و یاقین بریره ایصال ایدن برما کینا ، ایستینیلن برایشی کوره یلمک ایچون بو قوتک بر قسمنی استهلاک ایدر . بو کونه قادار بایسلان حسابلردن آکلاشلشدر ، که یوز کیلوغرام مترو برسی میخانیکیه صرف ایدن بر چفتک کوره یلمک ایچی بایاجق برما کینا بونک بر مثل قوت صرفه مجبوردر . مسئله شوکا انحصار ایدیور : بویکی یوز کیلوغرام مترو قوت بر چفتک و بر دیکی یوز کیلوغرام مترو قوتدن داهالوجوز دوشو بورس او حالده بونک ترجیح ایدیلر سنده بر سبب قالماز . بو حسابدهده ، شرائط محلیه و زراعتیه و ملاحظات اقتصادییه نظر دقته آلاماش اولدیغیمزی ده اونو تمامی لازمدر .

خلاصه ، هر مملکتک اجتماعی و اقتصادی شرائطنه کوره انسانلردن ، حیوانلردن ، ما کینالردن آیری آیری ایشلر ده استفاده ایدیلر ییلیر . بزم مملکتک تلمر مزدهده زراعت میخانیکیه نك داهالاری دوشه چی بر حد واردر . بونلرک بری ، دیگرینی اورتادن قالدیر احق اولور سا ، اوزمان قائده رینه ضرر کوروله چی محققدر ، تجربه بو مختلف وسائلک ناصیل ونه زمان قوللانیلر ییلر جکئی کوستیر . لیس الخبر کالعیان .

حسین کاظم

اولاجنی جفت حیوانلری اور مدکن و جنس لری نك اصلاحنه اعتنا ایله بونلردن ممکن اولایلیکی قادار بویوک استفاده لر تأمین ایدیلر کدن سو کرا . صرا زراعت اصوللری نك اصلاحنه ، زراعت متناوبه کی علمی و فائده لی طرز لری تأسیسنه و بونک نتیجه سی اولارق هر دور لو زراعت آلتریتی نك و ما کینا لری نك تعمیننه . کلیر . حیات و غذا نقطه نظر ندن آت ، اتمکله برارد . مدنی بر ملت آتمیز پاشایاماز . بر ایشلک ایچون اولدن داهال بویوک بر فائده دوشمه یی عقل و صیرت مجوز ایدر می زراعت میخانیکیه دن آک زیاده ، تارالا آحق و کیر زیایقی کی بویوک ایشلر ده استفاده ایدیلیر . حال بوک مملکتک تلمر مزده نری بوله ایشلردن مستفید ایدر چک و طری حسابانلرله و بوللوقلرله یلک کوزلی سور و لوب ایشلر نه ییلر چک نه قادار طور اقلر واردر ؟ بر طرف ندن بترن ، پترول و معدن کوموری کی عموقات ایله ایشلرین ما کینا لرله یا یا احق ایشلرک نه یی مال اولاجنی دوشومک و بالخاصه بوکی وسائلک مملکت مزه خار جدن کتیر یله جکئی حساب اتمک لازم کلر می ؟ سو کرا ، بونلری ساحلردن هانکی واسطه لرله و هانکی یلار له مملکتک ایچر یلرینه نقلی ایدر بیلر جکیز ؟ بوندن طولای ، فرا ساشکی مملکتده بخار قوتیلر ایشلرین ما کینا لری آلمانییه و انکلیتریه نسبتله داهال اولدیغی کور و لمشدی . حرب عمو میه دن اول معدنلر ده ۴۰ : ۲۳ فرانکه مال اولان برطون معدن کوموری تار لاده ۳۵ : ۵۴ فرانکه مال اولیوردی . عینی زمانده بوساطتی نقل اتمک ایچون ده او کوز و آت ایله چکینلر آرابالر ده لزوم واردر . بو آرابالر بدل قامیونلر قوللانیلدیغی زمان مصرفکده اولسبتده آرتاجنی شهه سزدر . کومور له ایشلرین الکتریق ما کینا لری ده بوکی محذور لردن خالی دکلدر . زراعت میخانیکیه نك آک فائده لی و کارلی طرز ی شلاله لردن استفاده ایدیلرک صورتیلر آلدن ایدیلر قوه محرکه ایله بایسلاندر . بوسوک زمانلر ده اسو یچر لیر شمن دوفر لردن مصارف جریه یی آزالتمک ایچون مملکتلر ندن شلاله لردن استفاده ایدیلر و مدین یوللر ندن کومور له استحصال ایدیلن بخار قوتی الکتریق له ده کیشیدیر دیلر . « نان » غرنه سی ، بر فرانمز هیئات فنی سنک ، اسو یچر لیر لری اصوللری

[*] کیلو غرامتره Kilogrammètre بر واحد قیاسی

سمی در . بر کیلو نقلتند بر جسمی بر متره ارتفاعه قالدیرماق ایچون مقتضی جهه مقداره ونه معادلدر .